

Keşiştepe'de Miks Tırmanış

İçindekiler

- 1. Bursa*
- 2. Uludağ ve Dağcılık*
- 3. Doğal Yapı, İklim ve İdeal Koşullar*
- 4. Keşiştepe*
- 5. Miks Tırmanış ve Teknikler*
- 6. Miks Tırmanışta İp Teknikleri ve Ara Emniyet Noktaları*
- 7. Keşiştepede Miks Tırmanış Rotaları*
- 8. Tırmanış Derecelendirme Sistemi*
- 9. Kaynaklar*

Özer ÖZMEN

*Mavi Dağcılık ve Doğa Sporları Kulübü
ANKARA Mart-2017*

Keşiştepe’de Miks Tırmanış

1. Bursa

Türkiye’nin dördüncü büyük şehri olan Bursa, Uludağ’ın Kuzeybatı eteklerinde, Marmara denizinin Güneydoğusunda bulunan, kuzeyde Yalova, kuzeydoğuda Kocaeli ve Sakarya, doğuda Bilecik, güneyde Kütahya ve güneybatıda Balıkesir illeri ile çevrelenmiş, Uygarlıklar beşiği Anadolu’nun cennet köşelerinden Bursa ve çevresi, çok eski çağlardan beri yerleşimlere sahne olmuş, tarihi bir kenttir. Bölgede yaşamış uygarlıklar günümüzden yedi bin yıl öncesine kadar gitmekte olduğu Ilıpınar Höyüğü kazılarında ortaya çıkmıştır. Höyükte yapılan kazılar sonucunda M.Ö. 5200 yıllarına ait yerleşim alanları bulunmuştur. Bursa (Prusa) bölgesi, M.Ö. 4. yy’da Bithynia devleti kurulana dek çeşitli kolonilerin ve ülkelerin egemenliğinde yaşamıştır. Ünlü Herodot Tarihine göre, o tarihte Bursa ve civarında var olan tek kent, Cius-Gemlik’tir. Krezus-Kroisos döneminde Lidyalıların egemenliğine giren Bursa bölgesi daha sonra Pers-İran egemenliği ile tanışmıştır. Dedalses, İranlılara karşı savaşarak Bursa bölgesinde bağımsız bir Bithynia Devleti kurmuş, Bursa’nın kent statüsüne yükselip surlarla çevrilmesi, Bithynia Kralı, I. Prusias döneminde gerçekleşmiştir. Kartaca Kralı Hannibal, Roma ile yaptığı savaşı kaybedince, askerleriyle birlikte I. Prusias’a sığınmış, Hannibal I.Prusias tarafından büyük itibar görmesi üzerine onun onuruna Bursa kentini kurmuş, kente bu nedenle Prusa adını vermiştir. Şehir merkezine yakın ilk yerleşimin kesin bulguları M.Ö. 2500-2700 yıllarını göstermektedir. Osmanlılar bu bölgeye geldiklerinde, Bursa ve çevresinde çok değişik etnik gruplar ile karşılaşmıştır.

Osman Bey 1308 yılında Bizans tefurlarının birleşmiş ordularını Dimboz/Erdoğan köyü yakınlarında perişan edince, Bursa önlerine gelmişti. Bu tarihten sonra Bursa’yı kuşatarak gözlemek amacıyla biri Kükürtlü Hamamı karşısında, Ak Timur’u komutasında, diğeri eski Mollaarap Okulu yerinde, Balaban Bey komutasında iki kule yaptırmıştı. Osmanlı Devleti’nin kurucusu Osman Bey’in oğlu ve devletin ikinci sultanı Orhan Bey, 1320 yılında babasının vekili oldu. 1321 yılında Mudanya’yı, 6 Nisan 1326 tarihinde ise Bursa’yı fethederek 1324 yılında tahta geçti. Bizans ordularını 1329 yılında İstanbul yakınlarında Pelekanon’da yendi. 1331 yılında İznik’i teslim alan Orhan Gazi Osmanlıların başkentini 5 yıl süre ile İznik’e taşıdı.

Bursa tarihteki önemli yeri olduğu kadar, Mustafa Kemal ATATÜRK içinde önemli bir kent olmuştur. Atatürk, milli mücadelenin merkezi olan Ankara’yı başkent yaptı ama Bursa’yı da çok sever ve ilgi gösterirdi. Nitekim Atatürk’ün en çok ziyaret ettiği illerin başında Bursa gelir. Atatürk, 1922 yılından ölümüne kadar Bursa’ya 18 kez gelmiştir. Atatürk, Kurtuluş Savaşı’nın hemen ertesinde, 17 Ekim 1922 tarihinde Bursa’ya ilk ziyaretini yapmıştı. Bu gezisi sırasında yaptığı konuşmasında Atatürk: “Artık ordularımızın yaptığı savaş bitti. Şimdi eğitim ve ekonomik alanda bir savaşa hazırlanıyoruz” demişti. 31 Ağustos – 11 Eylül 1924 tarihlerindeki üçüncü gelişinde ise Atatürk artık cumhurbaşkanıdır. Bursa’nın kurtuluş törenlerinde yaptığı konuşmada şunları söylemiştir: “Devrimlerimiz, Türkiye’nin yüzyıllar için mutluluğunu yüklenmiştir. Bize düşen, onu anlatmak ve değerlendirecek çalışmaktır”. Atatürk, yapacağı her devrim öncesinde mutlaka Anadolu’yu gezer, nabız yoklardı. Bu gezilerine de Bursa’dan başlardı. Yine Harf Devrimi öncesinde, 27 Ağustos 1928 tarihinde Bursa’ya gelmişti.

2. Uludağ ve Dağcılık

Bursa sınırları içerisinde bulunan 2543m. yükseklikte 40°05'27.55"K – 29°10'26.26" D koordinatlarında yer alan Türkiye'nin önemli kış sporları merkezlerinden olan bir bölge olmakla beraber Marmara bölgesinin en yüksek dağı olan Uludağ, dağcılık ve kış sporları konusunda tarihte önemli bir yeri olan bölgeler arasındadır.

Antik çağın ilk tarihçilerinden Herodot (MÖ 490-420) yazdığı Herodot Tarihi isimli kitabında Uludağ, "Olympos" olarak geçer. Herodot'tan 400 yıl sonra Amasya doğumlu coğrafyacı Strabon (MÖ 64-MS 21) yazdığı 17 kitaptan oluşan Coğrafya isimli kitabında Uludağ, Olympos ve Mysia Olympos'u olarak geçer. Strabon; "Mysia" isminin aslının Lydia'lılarda gürgen ağacı anlamına gelmekte olduğunu belirtir. Roma İmparatorluğu'nda resmi dini Hristiyanlık olduktan sonra Uludağ'da 3. yüzyıldan sonra keşişlerin yaşadığı ilk manastırlar kurulmaya başlanmış ve manastırlar 8. yüzyılda sayıca en üst seviyeye çıkmıştır. Uludağ'da Nilüfer çayı ile Deliçay arasındaki vadi ve tepelerde 28 manastır kurulmuştur. Orhan Gazi Bursa'yı uzun bir kuşatmadan sonra teslim almış ve dağdaki keşişlerin yaşadığı manastırların bir kısmı terk edilirken, bazılarının yerlerine Dođlu Baba, Geyikli Baba, Abdal Murat gibi Müslüman dervişlerin inziva yerleri olmuştur. Bursa'nın fethinden sonra Türkler dağa "Keşiş Dağı" ismini vermişlerdir. "Olympos Mysios" veya "Keşiş dağı", 1925 yılında Bursa Vilayeti Coğrafya Cemiyeti'nin girişimleri ve Osman Şevki Bey'in önerisi ile "Uludağ" adını almıştır.

Oteller bölgesinden görünen yüksek tepe zirve olarak algılansa da bu tepe yüksekliği 2486m. olan Keşiştepe'dir. Uludağ tepe, Keşiştepenin 5km. Güneydoğusunda yer almaktadır. Uludağ Türkiye'nin önemli kış sporları merkezi olması yanı sıra dağcılık faaliyetlerinin de yoğun olarak gerçekleştirildiği bir bölgedir. Uludağ da dağcılık faaliyetlerinin geçmişine göz attığımızda ilk kış çıkışını 1924 yılında tıp doktoru olan Şaban ÖRNEKTEKİN tarafından yapıldığı görülmekle birlikte zaman içerisinde yolların açılması ve otellerin artması ile bölge daha fazla önem kazanmış ve 1961 yılında milli park ilan edilerek doğal yapı kontrol altına alınmış, ayrıca ikinci oteller bölgesinden Wolfram Madenine uzanan yamaçlardan sonraki bölüm "Dokunulamaz Tabiat Alanı olarak" kabul edilmektedir. Uludağ tepeye yapılan tırmanışlar yanı sıra Keşiştepe de mevcut miks tırmanış rotaları, birçok dağcının ilgilendiği, tırmanış yaptığı bölge olarak önem kazanmıştır. Keşiştepe, Uludağ milli parkı sınırlarına içerisinde yer alan ikinci oteller bölgesinden yürüyüş ile yada maden telesiyeci kullanılarak ulaşılabilen bir tepe olup adeta miks tırmanış cenneti demek doğru olacaktır. Bölgede mevcut 20 den fazla, farklı zorluk derecelerinde rotalara yenileri eklenerek artmaktadır. Başlangıç seviyesinden, profesyonel ekiplere yönelik yüksek zorluk dereceleri içeren rotalar bulunmakla birlikte hala birçok potansiyel bulunmaktadır. Uludağ irtifa olarak 2500 metrelerde olsa da özellikle kışın hava şartları bakımından hafife alınacak bir bölge olmadığı kesin olmakla birlikte, sert iklimi ile değişken hava şartlarına sahip bir bölge olduğu herkesçe bilinmektedir. Uludağ'ın yüksek yerlerinde eski buzullara ait izlere rastlanmaktadır. Türkiye'nin en alçakta kalıcı kar tabakaları bulunan dağı olan Uludağ'dır. Milli parka adını veren Uludağ'ın mitolojideki adı 'OLYMPOSMYSİOS' dur. Osmanlı zamanında Keşiş dağı olarak anılmış ve 1925 yılında 'ULUDAĞ' adını almıştır.

3. Doğal Yapı, İklim ve İdeal Koşullar

Uludağ milli parkı olağanüstü doğal güzellikler barındıran bir bölge olmakla birlikte zengin bitki çeşitliliği barındıran ve %78 orman, olarak tanımlanmaktadır. Uludağ milli parkı Türkiye'ye özgü endemik bitkilerce zengin bir çeşitlilik içermesi yanı sıra, 46 tür kelebeğe de ev sahipliği yapmakta ve Uludağ'a özgü Apollo (bilimsel adı) kelebeğini de barındırmaktadır. Uludağ, Türkiye'nin 122 önemli bitki alanından birisi olmakla birlikte Sakallı Akbaba (bilimsel adı) ya da ev sahipliği yapan bölgedir. Uludağ'ın sahip olduğu bitki, turizm ve jeomorfolojik özelliklerinin oluşmasında iklim özelliklerinin büyük rolü vardır. Uludağ'da kış aylarındaki yoğun kar yağışı sebebiyle kar kalınlığı 4 m'ye ulaşır ve kar örtüsü 2000 m seviyelerinde en az 7 ay toprak üstünde kalır. Bu durum, Uludağ'da kış turizminin gelişmesine zemin hazırlar. Uludağ iklimsel olarak düşük irtifası tersine özellikle kış aylarında şaşırtıcı derecede zorlu şartlara maruz kalmakla birlikte, yine düşük irtifası nedeniyle teknik tırmanış koşulları açısından gece gündüz arasındaki sıcaklık farklarının yüksek olması sebebi ile uygun ser kar ve buz koşullarının kısa sürede oluşması açısından da ender bölgelerden birisidir. Uludağ nemli, denizin etkisine orta seviyede açık bir iklim özellikleri sergilemektedir. Yılın temmuz ve ağustos ayları haricinde tüm zamanlarında gece donma ve gündüz çözünme şartları yaşanmakta, bu durum mart ayı içerisinde maksimum seviyelere ulaşmaktadır. Donma ve çözülme olaylarına doğrudan etki eden bir başka faktörde eğimdir. Güney yamaçlardaki eğimin daha az olması bu yamaçlara düşen güneş ışınlarının daha dik gelmesi sonucu güneyde sıcaklık farklarının daha fazla olmasına, kuzey yamaçlardaki eğimin daha fazla olması nedeniyle de buraya düşen güneş ışınlarının yüzeyi daha az beslemesi nedeniyle sıcaklık farkının daha az olması kar koşullarının daha sert olmasına ve yer yer cam buz koşullarına neden olmakta ve teknik tırmanışlara zemin hazırlamaktadır. Bölgenin Marmara denizine yakın olması sonucu aşırı nemli yapısı, ani sıcaklık değişimleri oluşturmakta ve bu durum kış sezonu başlamadan yağış oluşumuna neden olmaktadır. Bölgede Mart ayında donma çözülme koşullarının en üst seviyeye ulaşması ile tırmanış için ideal koşullar oluşmakta ve mevsimin o yılki şartlarına bağlı olarak Mayıs ortalarına kadar sert kar buz koşulları kalıcı olmaktadır. Ancak unutulmamalıdır ki rota özellikleri her yılın mevsimsel verileri ile değişmekle birlikte tırmanış için haftalık veriler değerlendirilmelidir.

4. Keşiştepe

Zirve Tepe olarak da bilinen Keşiştepe eski wolfram madeninin karşısında kuzeyinde dik yamaçların olduğu, 1930'lara kadar asıl zirve olarak bilinen ve Uludağ oteller ikinci gelişim bölgesinden, maden telesiyeci kullanılarak irtifa alındıktan sonra kısa bir yürüyüş ile Keşiştepe kuzey çanağının girişine varılan ve dik yamaçların hemen göze çarptığı bir miks ve kulvar tırmanış bölgesi olarak özellikle son yıllarda göze çarpan bir bölgedir.

Oteller ikinci bölgenin en sonunda yer alan Monte Baia otelden kısa bir yürüyüş ile maden telesiyecine ulaşıp, yukarıda telesiyeciden sonra yine kısa bir yürüyüş ile kar çukuruna varılacaktır.

Kar çukurunun girişinde uygun kamp yerleri mevcut olup, Bursa merkezde konaklamalı olarak günü birlik tırmanış yapmak mümkün olacaktır.

Bursa merkezden oteller bölgesine ulaşım birkaç şekilde mümkündür. Yıldırım ilçesinde yer alan Teferrüç teleferik istasyonundan hareketle, 4. ve son istasyon olan ve oteller ikinci bölgede yer alan Kurbağa Kaya istasyonuna 08.00-20.00 saatleri arasında çalışan teleferik ile ulaşılabilirdi gibi, Tophane'den sabah 07.00'da başlayarak sezona göre akşam 20.00 sularına kadar devam eden dolmuşlar ile ve Bursa merkezinden taksi günün her saati bölgeye ulaşmak mümkün olacaktır.

5. Miks Tırmanış ve Teknikler

Miks tırmanış, kaya, kar ve buzun beraber olduğu eğimli yüzeylerde yapılan tırmanış şeklidir. Farklı bir söylemle, miks tırmanış, yaz kaya rotalarının, kış halini tırmanmak olarak ta tanımlanabilir. Kayanın üzerinde sert, ince veya kalın buz tabakaları, sert ve toz kar tabakalarının olduğu, yer yer dikey kayalık etaplar sert buz ve kar kulvarları barındıran, donmuş şelale içeren zor etapların olduğu bir teknik tırmanış biçimidir. Miks zeminlerde, yüzey durumu tamamen açık kayalık etaplardan, tamamen kar ve buz ile kaplanmış, uzun veya kısa etaplara kadar çeşitli zorluk ve yapıda bulunmaktadır. Kısaca, soğukta, karışık zeminde ve genellikle kramponlar ayakta iken yapılan bu tırmanış türü, fiziki ve psikolojik açıdan son derece güvensiz, zorlayıcı ve emniyetsiz olabilmektedir. Ancak miks tırmanış sade dik kaya etaplarını çıkmak değildir. Kışın veya geçiş mevsimlerinde dik bir duvarı bir kenara bırakın klasik bir dağ rotasında bile kısa etaplarla buz ve sert kar içeren zorlayıcı hamleler gerektiren tırmanış kısımları karşımıza çıkabilmektedir. Miks tırmanış, kaya tırmanışına oldukça benzer; yapılan hareketler, vücut ağırlık aktarımı ve denge, kaya tırmanışındaki üç nokta kuralı gibi tırmanıcının kesinlikle uyması gereken temel kurallar ve ara emniyet yerleştirilmesi, istasyon kurma ve ip teknikleri aynı olmakla birlikte bu tekniklerin yanı sıra hava ve yüzey koşullarının zorlayıcı olması ve ayakta kramponlar, ellerde eldivenler nedeniyle daha dikkatli olmanın yanı sıra rotanın zorluk derecesine göre daha yüksek fiziksel performans gerektiren ve psikolojik açıdan da yeterlilik isteyen bir tırmanış biçimidir. Miks tırmanışta ortam kesinlikle daha soğuktur ve üzerimizde kalın katmanlı giysiler ile su geçirmez, soluyabilen giysiler üzerimizde olacaktır. Kayanın buzlu ve soğuk olmasından dolayı eldiven kullanılacak bu eldivenler tırmanıcının hareketlerini kısıtlamayan incelikte ancak dış koşullardan elleri koruyacak yapıda olmalıdır. Genellikle plastik mesli dağ ayakkabıları veya soluyabilir deri ayakkabılar kullanılır. Ancak bu sert tabanlı, esnemeyen ve hacimli ayakkabılar kaya yüzeyindeki basamaklarda kramponla birlikte tutunma açısından kötü sonuç oluşturmazlar. Biraz tecrübe edildikten sonra oldukça ileri kaya dereceleri bile bu sert ayakkabılarla tırmanılabilir. Her durumda, bu sert tabanlı botlarla tırmanılırken kollara daha fazla yük binecektir. Botlarla daha iyi tırmanabilmemiz için ayakkabının ayağa oturması uygun görünse de özellikle kış şartlarında yapılan bu tırmanış için, uzuvlardaki kan dolaşımının iyi sağlanması açısından sıkı botlardan kesinlikle kaçınılmalıdır. Yapılabilecek bir başka durumda, liderin yanında kaya tırmanış ayakkabısı (friction) taşınması, çok zor etaplarda ayakkabı değiştirilerek hamle yapmak olabilir gibi görünse de, kaya üzerinde bunu yapmanın ne kadar mümkün olacağı tartışılabilir. Öte yandan soğuk kış şartlarında yalıtım özelliği olmayan ve ayağı sıkı bu tırmanış ayakkabıları ile hareket etmeye çalışmak sanırım doğru olmayacaktır. Miks tırmanışta en ideal kaya yapısı, eğime bakılmaksızın çatlaklı, kırıklı ve setler içeren yapıda olanıdır. Dik slab kayalar tırmanış için yaza oranla daha fazla dert olmanın yanı sıra tırmanıcıyı fiziksel ve psikolojik açıdan oldukça zorlayacaktır. Miks tırmanış, keskin ve delici aletlerle yapıldığından daha fazla dikkat gerektirir, çünkü buz aletleri ve ayakta bulunan kramponlarla yaşanabilecek herhangi bir düşüşün yaralanmalara neden olma ihtimali daha fazla olacağından özellikle dikkat gerektirecektir. Miks tırmanışta, kışın kaya yüzeyinin tamamen kuru olduğu açık etapları buz aleti kullanmadan geçmek daha az zorlayıcı ve kolay olacaktır.

Miks tırmanışın doğası gereği karışık etaplar tırmanılırken, özellikle kaya etaplarını ayakta kramponlar varken geçmek, kaya tırmanış ayakkabısı ile kaya tırmanmaktan ve kramponla buz tırmanmaktan daha farklı ve çok daha küçük noktalarla kayada tutunma sağlaması sebebiyle, daha güvensiz ve zorlayıcı olmaktadır.

Bu durum tırmanıcı üzerinde psikolojik baskıya neden olan zorlayıcı bir durum olmaktadır. Ancak bu durum sadece psikolojik bir durumdur. Aslında kramponun milimetrik uçları ile ince çatlaklarda tutunmak, vücut ağırlığının çok küçük bir noktada biriktirilmesi nedeniyle ve kramponların yapıldığı çelik malzemenin mukavemeti düşünüldüğünde aslında oldukça güvenli olduğu görülecektir. Kayada çok küçük bir çatlak, girinti, çıkıntı ile kramponlar oldukça sağlam tutunacaklardır. Ancak dikkat edilmesi gereken hususlardan bir tanesi şudur ki, kaya tırmanışında da olduğu gibi, krampon her hangi bir yüzeye oturtulduğu zaman kesinlikle oynatılmamalıdır, çok küçük hareket ile dahi kramponun kayadan sıyrılması olasıdır.

Kramponla tırmanış esnasında kararsız hareketlerden, kaçınılarak, en iyi şekilde tutunmanın sağlanacağı yerleri doğru seçerek kramponun uçlarının ya da ayağın büyük kısmını yerleştirip sağlam tutunduğundan emin olarak hareket etmek en doğru yaklaşım olacaktır. Miks zeminde kramponlarla her türlü hareket yapmak mümkündür. Diz düşürme, yan basış, karşıt baskı, çatlakta sıkıştırma gibi kaya tırmanışında yapılabilen hareketleri uygulamak mümkün olacaktır. Miks tırmanış için her tırmanıcının kendi bilgi ve birikimleri doğrultusunda krampon seçimi farklı olabilmektedir.

**Ice&Mixed Climbing Modern Technique-Will Gadd*

Kullanılabilecek bir çok krampon çeşidi olmakla birlikte, dikkat edilmesi gereken husus, kramponun ayakta oturması ve tırmanıcıyı riske atacak şekilde olmamasıdır. Ön diş sayısına ve yapısına göre farklı şekillerde üretilen krampon çeşitleri mevcuttur. Ön diş sayısına göre kramponlar; çift dişli ve tek dişli olmak üzere ikiye ayrılmakla birlikte, ön diş yapısına göre kramponlarda yatay çift dişli, dikey çift dişli ve dikey olarak üretilen tek dişli krampon çeşitleri mevcuttur. Miks zeminde bu kramponların hepsi kullanılabilmekle birlikte bazı avantaj ve dezavantajları olabilmektedir. Tek ön dişli yani monopoint olarak adlandırılan krampon ile yüzeyde tutunma esnasında ayağın sağa, sola çevrilmesi mümkün olabilmekle birlikte, kramponun bu hareket esnasında yerinden sıyrılma olasılığı çok küçük olacaktır. Miks zeminde bu tür kramponla daha hareketli tırmanış sağlamak mümkündür. Çift ön dişler ise daha dengeli bir tutunma sağlamakla birlikte, zaman zaman hareketi kısıtlayan yanları olacaktır. Yanı sıra yatay dişli modeller ise daha geniş yüzey alanı sayesinde özellikle sert karda ve kayada çok daha iyi tutunabilirler. Ancak yatay dişler drytooling adı verilen kaya zeminde yapılan antrenmanlar için uygun değildir. Dikey dişli modellere bakacak olursak, keskin dikey dişler kaya zeminde çabuk deforme olur, fakat buz zeminde çok daha iyi tutunma sağlarlar. Ancak son yıllarda modüler özellikte geliştirilen kramponlar sayesinde her zeminde kullanım için ayarları değiştirilebilen kramponlar üretilmekte ve yaygın şekilde kullanılmaktadır.

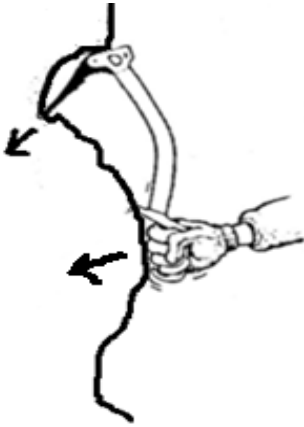
Miks tırmanış tekniğinin bir diğer parçası ise buz aletleridir. Farklı teknik şekillerde üretilen buz aletleri kaya yüzeyindeki çeşitli çatlak, girinti ve çıkıntılarda, buz zeminlerde sert karda, kısacası değişik etaplarda vücudumuzun bir uzantısı gibi kullanarak kendimizi emniyete aldığımız, asıllarak yükseldiğimiz aletler olmakla birlikte bu yönetime 'drytooling' adı verilmektedir.

Aşağıda buz aletlerinin yapıları görülmektedir. Bu yapısal farklılıklar aslında zaman içerisinde süregelen araştırmalar ve ergonomik tasarım çalışmaları sonucunda oluşan ve tırmanıcının buz aletini daha etkin ve güvenli biçimde kullanmasını sağlayan tasarımlardır.

Tırmanıcının aleti kaya, kar ve buz yüzeyinde verimli kullanmasının sonucu daha yüksek derecelerde daha kolay hamle yapmayı sağlayacaktır.

Buz aletinin sivri ucunu yüzeydeki irili, ufaklı girinti, çıkıntı ve çatlaklarda çeşitli teknikler ile verimli kullanmak mümkün olacaktır fakat dikkat edilmesi gereken bazı hususlar vardır. Önemli noktalardan bir tanesi, yüzeye buz aletinin ucu oturtulduğunda, sap kısmı kayaya oturtulmalı ve yük verilirken kesinlikle hareket ettirilmemelidir.

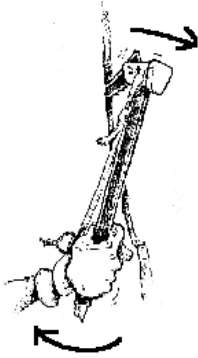
Krampon kullanımında olduğu gibi burada da en ufak hareketlilik yüzeyden sıyrılmayı tetikleyecek etkiyi oluşturur. Buz aletini kaya yüzeyinde yerleştirerek sabitlemeye '**hooking**' takmak adı verilmektedir. Buz aleti sabitlenmez ise yük verildiğinde yüzeyden kurtulma ihtimali artacaktır. Buz aletlerinin ikisini birden aynı çatlak veya delikte birleştirerek yük uygulanabilir, buna '**matching**' uç birleştirme denir.

Buz aletinin ucunu ve kafa kısmı ile de kaya yüzeyinde sabitleme yapılabildiği gibi, yandaki şekillerde görüldüğü gibi yukarı, aşağı, sağa ve sola kanırtma hamleleri yapılarak kayada sabitlenebilir. Bu işleme '**torqueing**' adı verilir. Bu hamleler kullanılırken dikkat gerektiren önemli husus tutunma sağlandığı sürece alete uygulanan kuvvet kesilmemelidir. Buz aletleri bu zor koşullarda kullanılmak üzere üretilen malzemeler olsa da, uygulanan kuvvet abartılmamalıdır. Bu durumda aletin ucunda kırılmalar ve eğilmelerin meydana gelmesi olasıdır.

Buz aletini yatayda bir kabuk veya aşağı bakan bir çatlak arasına sıkıştırıp üstten aşağı doğru baskı uygulandığında, sinir bozucu ama çok sağlam bir ters kanırtma konumu elde edilmiş olmaktadır. 'Steinpuller' adı verilen bu hamle ile aşağı asılıp yükselmek ve üzerine ayakla basarak yükselmek mümkün olacaktır. Aynı hamleyi buz aletinin kafa kısmını kullanarak yapmakta mümkündür. Özellikle ayak basılarak yükselmelerde, aletin üzerindeki yük kaldırıldığında yerinden çıkacağı unutulmamalıdır.

Buz aletinin sapını çatlaklara yerleştirmek suretiyle özellikle 1/3 kadarının çatlağa girmesi ile çok sağlam tutamak ve basamak elde edilebilir.

Miks tırmanışta, buz aletinin kullanımında ne kadar yaratıcı olunursa, tırmanış o kadar seri, hızlı ve güvenli olacaktır. Ancak bu aletleri de potansiyellerinin bilincinde kullanılmalıdır, çok sağlam yapıda üretilmekte olsalar da, bilinçli kullanılmalı, panik içinde kaya yüzeyinde deforme edilmemeli, daima bilinçli hareketler yapılarak, estetik olunmalıdır.

*Kış Dağcılığı Teknikler ve Taktikler/T.Fındık

6. Miks Tırmanışta İp Teknikleri ve Ara Emniyet Noktaları

Miks tırmanış çoğunlukla kar, buz içeren ıslak zeminlerde yapıldığından, kesinlikle 'dry' özellikte, su itici kaplama ile korunan yapıda ipler tercih edilmelidir. Aksi taktirde ıslanan ipler, hava şartlarında dikkate alındığında donup sertleşerek dinamik özelliklerinin büyük çoğunluğunu yitirecek ve düğüm atmak risk oluşturan bir hale gelecektir.

Kısa bir, iki ip boylu rotalar tek iple tırmanılabilir fakat özellikle yan geçiş içeren etapların olduğu uzun birkaç ip boylu rotalarda kesinlikle iki ip kullanılmalı ve çift ip teknikleri uygulanmalıdır.

Çift ip tekniğinde kullanılan, yarım ip adı verilen ince ipler, düşme anında daha fazla şok absorbe etmeleri nedeniyle tercih edilmelidir. Çünkü tırmanış rotasında ilerlerken kendi yerleştirdiğimiz ara emniyet noktaları, spor kaya tırmanışında olduğu gibi bolt içermeyen ara emniyetlerden olduğundan ve düşme anında ara emniyet noktalarına binecek yükün mümkün olduğunca az olması önem arz ettiğinden, çift ip tekniği en uygun yöntem olacaktır. Düşme anında kalın tek ipin sistemde oluşturacağı şok, ara emniyetleri kolayca sökebilecek ve tırmanış daha riskli bir hal alabilecektir. Çift ip tekniğindeki iki ayrı ipin farklı ara emniyet noktalarında kullanılması sistemde oluşacak yükün en aza indirilmesini sağladığı gibi düşme riskinin fazla olduğu yan geçişler gibi riskli etaplarda, düşme mesafesini azaltıcı rol oynamakla birlikte, daha uzun ip inişi sağlayacağından, bu teknik tercih edilmektedir.

Tek ip ve ikiz ip tekniği kullanılacak ise, ipteki sürtünmeyi mümkün olduğunca azaltmak için ara emniyet noktalarını uzun ekspres bant ve perlonlar kullanarak bir doğrultuda, zig zag yapmayan, belli bir doğrultuda ilerleyen ara emniyet noktaları atmaya özen gösterilmelidir. Miks tırmanışta krampon ve buz aletlerinin ipe zarar vermesi en riskli durumları oluşturabilmektedir. Kramponlar ile daima kontrollü adım atılmalı ve ipe basarak ipte oluşabilecek deformasyon önlenmelidir.

Miks tırmanışta buz, kar ve kaya üzerinde hareket ederken ara emniyet atma konusunda gözlemci olunmalı ve mümkün olan en sağlam yapı kullanılmalıdır. En sağlam ara emniyet noktası bu durumda kaya çatlakları, kaya babaları, kum saatleri olacaktır. Mümkün olduğunca kayadan emniyet alınmalıdır. Ancak miks etaplar birçok yapıda tırmanmayı gerektirdiğinden, her zaman bu mümkün olmayacak, bu durumda değerlendirme tırmanıcının tecrübeleri doğrultusunda gelişecektir. Örneğin buz etapları geçilirken, buzda tırmanıp, kayadan emniyet almak en doğru yaklaşım olacaktır, tabi ki bu mümkün ise. Miks tırmanışta ara emniyet noktaları çok çeşitli olabilmekle birlikte, bunlar arasında potansiyel olarak en kuvvetli olan kaya üzerinden alınan emniyet olsa da, sert karda ve buzda emniyetlerde doğru şekilde oluşturulduğunda önemli miktarda şok taşıyacak kapasiteye sahip emniyet noktaları olacaktır. Kayaya ara emniyet atmadan önce çatlak buzlu ve karlı ise mutlaka temizlenerek çatlak yapısı kontrol edilmelidir. Çatlakların buz ile dolu olma ihtimali yüksek olacağından sikke çakma ihtiyacı, kuru zeminde geleneksel tırmanıştan daha fazla olacak, bu doğrultuda tırmanıcı daha fazla sikke taşımak zorunda kalabilecektir. Stopper, tricam, hegzentrik gibi telli takozlar miks tırmanışta daha güvenli olacak, friend gibi yaylı takozların, çatlak içinin kuru olamaması sebebiyle tutunması daha zor olacaktır. Çatlak yapılarına en uygun takoz kullanılmalı gerektiğinde buz aleti ile çatlak içerisine bir miktar çakılarak sağlamlaştırılmalıdır. Kaya yüzeyinde 15-20 cm. veya daha fazla buz tabakası kaplı ise bu durumda buz vidası kullanılmalı ve vida tam olarak yüzeye oturmadığında, perlon ile kuvvet kolu kısaltılarak kullanılmalıdır. Bunların dışında, birkaç emniyet noktası birbirine birleştirilerek daha güvenli hale getirilebilir. Mesela yarım yerleştirilmiş bir buz vidası ile bir stopper birleştirilebileceği gibi. Buz aletini bir çatlağa, buz yüzeyine veya sert kara sabitleyerek üzerine küçük yük vererek bazı işlemleri yapabilir ve dinlenme sağlanabilir. Ancak bu aletlerin emniyet kemeri ile bağlantısını sağlayan tutucuların çekerlerinin düşük olduğu unutulmamalı ve bu düşünce ile yaklaşılmalıdır. Tırmanıcının dinlenme anında verdiği yükü taşır fakat düşme anında işe yaramayacaktır. Miks rotalarda, boltlu tırmanışta olduğu gibi kısa eksperbantları kullanmak yerine daha uzun perlonla oluşturulmuş bağlantı ekipmanları kullanmak, daha fazla şok emici özellik sağlayacaktır. Kaya babası, boynuz ve kum saati gibi doğal emniyet noktalarını bu tırmanış biçiminde de kullanmak en doğrusu olacaktır. Bol miktarda perlon bant bulundurmak bu noktalarda çok işe yarayacaktır.

7. Keşiştepe'de Miks Tırmanış Rotaları

Aşağıda, Keşiştepe tırmanış rotalarından bazıları verilmektedir. Keşiştepe miks tırmanış için Türkiye'nin önemli bölgelerinden olup, bugün gelinen noktada, Keşiştepe kuzey çanağında kırk civarında II derece kar kulvarlarından, VII derece kaya etapları içeren teknik rotalara kadar birçok zorluk derecesini içermekle birlikte, potansiyel olarak daha birçok rota içeren önemli bölgedir. Mart ayının ikinci veya üçüncü haftasında, 2017 Mart ayında ise yedincisi düzenlenen Uludağ Miks Tırmanış Festivali ise bölge gelişimi ve tanıtımı açısından önemli bir organizasyondur. Bölge ve rotalar hakkında daha detaylı bilgi için **Uludağ Miks Tırmanış Rehberi (Serkan ERTEM)**, önemli bir kaynaktır.

Keşiştepe Rotalar

Sıra No	Rota Adı	Zorluk Derecesi
1	Mantar Sote, Varyant	II
2	Zirkonyum	IV, M4+
3	Fidelizmo	VII-
4	Diamond	II, M2
5	Scotch	III, M3+
6	Whitesnake	IV, M4, WI4
7	Diagonal (Wolfram Kulvarı)	II
8	Türem&Yeşildal	V, M5
9	Vahşi Keşiş	III, M3+, WI3
10	Altoparlak&Kürüz	II
11	Ömer Kalkanlı	III, M4
12	Hayvanları İncitme	IV, M4, WI4
13	Zebani	IV, M4, WI4
14	Paçoz	III, M3

8. Miks Tırmanış Derecelendirme Sistemi

Miks tırmanış biçimi yukarıda da bahsedildiği üzere karışık tırmanış olarak da adlandırılan ve kar, buz, kaya gibi birçok tırmanış şeklini içeren bir tırmanış biçimi olması dolayısı ile derecelendirme sisteminin de rotanın içerdiği bütün etapları kapsayacak şekilde olması gerekmektedir. Dolayısıyla bu derecelendirme sisteminde İskoç kış derecelendirme sistemi, WI(Water Ice,) buz tırmanış derecelendirme sistemi ve M, Miks tırmanış derecelendirme sistemlerinin hepsi kullanılarak rota derecesi tanımlanmaktadır.

İskoç kış derecelendirme sistemi;

I derece, kar kulvarları, kar sırtları ve çıkışı kolay kar kornişleri,

II derece, teknik zorluk içeren dik ve kısa kaya etapları,

III derece, 75 dereceye yakın kar kulvarları, orta zorlukta miks etaplar ve çok teknik olmayan kaya etapları,

IV derece, 75 dereceye yakın dik buz kulvarları ve şelaleleri, teknik bölümleri olan kaya etapları,

V derece, teknik zorluk içeren, dik uzun buz etapları ve kaya rotaları,

VI derece, çok fazla dinlenme imkanı vermeyen dik ve uzun buz etapları, teknik zorlukta miks etaplar, dik ve teknik kaya rotaları,

VII derece, ince kırılğan buz etapları ve buz sarkıtları, yüksek teknik zorlukta dik kaya rotaları, güç, dayanıklılık ve yetenek gerektiren rotalar,

VIII derece, son derece dik ve uzun çok ince buz, uzun ve sürekli zorlukta teknik kaya etapları,

IX derece, uzun ve sürekli son derece teknik kaya etapları, içeren rotalar.

WI (Water Ice - Su buz) zorluk derecelendirme sistemi;

WI1, kolay ve düşük dereceli, genel olarak 50 derece civarında buz. Teknik deneyim kazma ve krampon gerekli.

WI2 – düşük aç (60 derece tutarlı buz) iyi bir teknik ve tek buz kazmasıyla kolay tırmanılabilir.

WI3 – sürekli 60-70 derecelik eğim. Yaklaşık 4 mt'lik dikey geçişler. (Küçük şelaleler!)

WI4 – Neredeyse dikey 10 mt'lik malzeme gerektiren geçişler. WI4+ -W14' ten daha teknik tırmanış.

WI5 – Neredeyse dikey birden çok emniyet noktası gerektiren 20 mt'lik geçişler. WI5+ - W15' ten daha teknik tırmanış.

WI6 – Dikey, 30-60 mt'lik dinlenmeden geçilmesi gerekli alanlar. Kusursuz teknik ve iyi kondisyon gerektirir. WI6+ - Dikey veya daha eğimlidir. W16' ten daha teknik tırmanış.

WI7 – Süreklilik gerektiren negatif eğimli rotalardır.

Miks tırmanış derecelendirme sistemi;

M1-3: Kolay. Az eğimli; malzeme gerektirmez,

M4: Düzden dikey yüzeye kolay kuru-kazma (dry tooling) tırmanışı,

M5: Sürekliliği olan kuru-kazma tırmanış,

M6: Dikten ters eğime zor kuru-kazma tırmanışı,

M7: Ters eğimde; güç ve kuru-kazma tekniği gerektiren tırmanış; 10 mt. sert tırmanış,

M8: Neredeyse yere paralel ters açıda yapılan çok güç ve kuru-kazma tekniğini gerektiren bir tırmanış,

M9: 2-3 insan boyu uzunluğunda dik ve ters açılı yüzeyde sınırlı ya da teknik tutuşlar içeren tırmanış,

M10: en az 10 mt ters açılı kaya tırmanış veya 30 mt kuru-kazma tırmanışı ile yapılan güç hareketler ve dinlenmesiz tırmanış,

M11: Bir ip boyu ters açılı jimnastik hareketler yapmayı içeren ya da 15 mt balkon tırmanışı,

M12: M11 den kısa kaya hareketleri, dinamik hareketler içeren ve küçük teknik tutamaklardan oluşan tırmanışlardır.

9. Kaynaklar;

- <http://www.bursa.com.tr/bursanin-tarihi>
- <http://nationalparksofturkey.com/uludag-national-park/>
- Uludağ(Zirve) ve Bursa Meteoroloji İstasyonlarının Karşılaştırmalı İklimi, ÖZTÜRK M.Z., Türk Coğrafya Dergisi, Sayı:55
- Uludağ Miks Tırmanış Rehberi-Serkan ERTEM
- <https://dagdelisi.wordpress.com/2014/02/24/tungsten-w/#more-3488>
- Kış Dağcılığı, Akut Yayınları, Tunç FINDIK
- Ice&Mixed Climbing Modern Technique-Will GADD
- Dağcılık Zirvelerin Özgürlüğü, D.Graydon-K.Hanson, Çeviri: Tunç FINDIK
- http://dag.org.tr/dokumanlar/5/tirmanis_derecelendirme_sistemleri.pdf